

безоплатними програмами для візуалізації даних є: Tableau Public (інструмент візуалізації з графіками, діаграмами, картами та багатьма іншим, за допомогою якого можна легко завантажити інформацію до системи, а потім спостерігати за тим, як все оновлюється), Chart.js (чудово підходить для невеликих проєктів), RAW (насамперед задумана як інструмент для дизайнерів, щоб зробити візуальне представлення складних даних легким для всіх), Visualize free (для створення інтерактивних візуалізацій) та всім знайома програма Excel (інструмент для початкового рівня, він дозволяє швидко вивчити дані або створити візуалізацію для внутрішнього використання. підходить як засіб швидкої передачі ідей).

Отже, візуалізація даних – це також форма мистецтва, яка привертає нашу увагу, захоплює наш інтерес і змушує нас зупинити погляд на певному повідомленні. В сучасному інформаційному суспільстві візуалізація даних набирає все більших і більших темпів розвитку та стає все більш ключовим способом для осмислення трильйонів рядків даних, що генеруються щодня.

Інформаційні джерела

1. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посібник. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с.

2. Інфографіка та візуалізація даних. Практикум: навчальний посібник для студентів. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 68 с.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРИНЦИПІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Пугло Ю.О., Палеха А.І., Шкаревський Б.С., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.А. Луценко**
Державний біотехнологічний університет

Принципи обліку є вихідною базою та вектором прийняття рішення, якими повинен керуватися бухгалтер в обліковій практиці, коли чинні нормативні акти не дають конкретної відповіді щодо повного, правдивого та неупередженого відображення того чи іншого факту господарського життя суб'єкта господарювання.

В Україні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначені законодавчо з 1999р. Основними нормативно-правовими документами, згідно до яких здійснюється регулювання бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та відповідні НП(С)БО. Проте варто

зазначити, що даний закон не надає само визначення принципу, а наводить їх перелік [1], а НПСБО визначає принцип бухгалтерського обліку як правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності [2] і також надає їх перелік, який має певні відмінності. Натомість законодавство характеризується стабільністю та однаковістю в визначенні та поясненні принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Для узагальнення і удосконалення теоретико-методичних положень бухгалтерського обліку стосовно принципів бухгалтерського обліку розглянемо як відображено принципи в наукових дослідженнях вчених.

Бухгалтерський словник Ф.Ф.Бутиця і деякі вчені, серед яких Загородній А.П., Швець В.Т. трактує принципи бухгалтерського обліку – як правила, якими слід керувати при вимірюванні, оцінюванні і реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності [5, с. 144, 6, с. 20, 7, с. 45].

На думку Нечитайло О. І. «принцип бухгалтерського обліку – це якийсь спочатку заданий набір можливостей у вирішенні тієї чи іншої наукової чи практичної задачі, свого роду інтерпретація базового положення бухгалтерського обліку, яке згідно з формальною логікою зумовлює всі наступні дії, що впливають зі змісту такого положення», а сукупність цих принципів, на його думку, з якою можна повною мірою погодитись, «утворює бухгалтерську парадигму, тобто те загальне, що становить зміст теорії бухгалтерського обліку, і вже з неї згідно з правилами логіки випливають всі необхідні наслідки» [10, с. 121].

Інший вчений Яцишин Н. під принципом бухгалтерського обліку розуміє «основне вихідне положення бухгалтерського обліку, базову концепцію, покладену в основу оцінювання та визнання в обліку і розкриття у фінансовій звітності господарських фактів, явищ та процесів господарюючого суб'єкта, його активів, зобов'язань, капіталу, доходів, витрат, фінансових результатів» [8, с. 14]. Наведене визначення хоча і фокусується автором на принципах бухгалтерського обліку, але по суті стосується саме принципів фінансової звітності, оскільки мова йде про подання інформації саме у звітності.

Нашкерська Г. В. широко трактує принципи бухгалтерського обліку як «теоретичні основи бухгалтерського обліку, які дозволяють уникнути відмінностей в оцінках, визнанні та вимірюванні активів, зобов'язань чи капіталу підприємства, його доходів та витрат, обумовлених суб'єктивними факторами: наявністю існуючої практики,

різноманіттям у поглядах бухгалтерів» [9, с. 33]. Так, у своєму визначенні автор підкреслює наявність суб'єктивного фактору, який безумовно існує і проявляється через професійне судження, проте не враховує і суб'єктивний погляд управлінського персоналу.

Так, аналізуючи вище наведені твердження, можна зазначити, що у сучасній науковій літературі з бухгалтерського обліку часто зустрічається трактування поняття принципу бухгалтерського обліку як правила, яким треба керуватися під час вимірювання, оцінювання та реєстрації господарських операцій, а також відображення їх у фінансовій звітності.

Ми вважаємо, що ототожнювати принципи і правила є недоречним, через те, що правила передбачають чіткі посилки до наслідків, а принципи вказують на кінцевий результат і не регламентують дії щодо його досягнення. Але принципи і правила не взаємовиключають, а доповнюють один одного і поповнюють теорію і практику бухгалтерського обліку.

Також, нами зроблено висновок, що більшість науковців доповнюють принципи новими або удосконалюють формулювання існуючих через впровадження міжнародного досвіду в сфері вивчення даного питання.

Порівнюючи принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності за міжнародними стандартами і законодавством України, бачимо, що в Україні використовуються ті самі припущення, що передбачені МСФЗ, проте вимоги до якісних характеристик фінансової звітності розкриті менш детально, ніж у МСФЗ. Крім цього, у національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку відсутня вимога нейтральності щодо інформації, яка відображається у фінансовій звітності, а також немає обмежень у співвідношенні вигід і витрат та не використовується поняття збалансованості якісних характеристик.

Варто зазначити, що наші результати аналізу свідчать, що ні Міжнародні стандарти фінансової звітності, ні Концептуальна основа фінансової звітності не дають визначення терміну «принцип бухгалтерського обліку», хоча цей термін використовується, що потребує його термінологічної формалізації.

На підставі проведеного дослідження ми пропонуємо таке визначення терміну «принцип» - це базові угоди щодо правил визнання, виміру та подання фактів господарського життя, які накладаються на обсяг обліково-звітної інформації та створюють обов'язкові для дотримання вимоги при визнанні, оцінці, поданні та розкритті інформації у фінансовій звітності.

Також нами узагальнено наступне обґрунтування необхідності змін в переліку і характеристиці принципів:

1) змінити назву принципу нарахування у вітчизняному законодавстві, який не буде повторювати принцип з такою ж назвою в міжнародних стандартах, не спотворюватиме інформаційне забезпечення системи управління зовнішньоекономічною діяльністю;

2) варто доповнити принцип єдиного грошового вимірника, враховуючи зміни в законодавстві, що суб'єктам господарювання дозволено «на вимогу користувачів фінансова звітність може бути додатково перерахована в іноземну валюту».

3) доповнити принципи бухгалтерського обліку у вітчизняному законодавстві за сутністю, який буде регулювати здійснення оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, забезпечить прискорення процесу уніфікації облікових систем на макро і мікрорівні – формування показників звітності підприємств.

4) переглянути принципи бухгалтерського обліку з метою врахування формування інформації в нефінансовій звітності. У зв'язку з тим, що зміни в бухгалтерському законодавстві вимагають від підприємств складання не лише фінансової звітності, але й розкриття нефінансових показників в звіті про управління, вважаємо доцільним також переглянути з цієї сторони принципи бухгалтерського обліку.

Інформаційні джерела

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 – XIV від 16.07.99 зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «загальні вимоги до фінансової звітності» затв. наказом М-ва фінансів України від 07.02.2013р. № 73. URL.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/>

3. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009/print

4. МСБО Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013/print

5. Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2001. 224 с2.

6. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2009. 422 с.

7. Швець В. Т. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 3-тє вид. перероб. і доп. К. : Знання, 2008. – 535 с.

8. Яцишин Н. З. Складання, аналіз та аудит фінансової звітності підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». К., 2012. 20 с.

9. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 464 с

10. Нечитайло А. І. Принципи та правила бухгалтерського обліку, їх зміст та інтерпритація. Фінанси і Бізнес. 2012. № 2. С. 119-129.

РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Рашевська Н.В., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.О. Велієва**
Державний біотехнологічний університет

24 лютого 2022 року – дата, яка залишиться у пам'яті кожного з українця, адже саме в цей день їх життя розділилося на «до» та «після». Ніхто не міг навіть і уявити, що народ, разом з яким ми стояли колись проти спільного ворога, сам піде на нас зі зброєю у руках.

Війна залишає за собою чималий наслідки, страждають всі. Важко назвати те, чого вона майже не торкнулася, адже буквально в кожній сфері нею було залишено чималий відбиток.

Станом на 10 червня 2022 року компанія «Advanter Group» проводила аналіз та опитування, в результаті якого було виявлено[1]:

- близько 18,7 % підприємств повністю зупинило свою діяльність, та 28,1 % були за крок до того, аби припинити діяльність;
- бізнес-активність скоротилася, а експортери стикалися з обмеженими можливостями через блокаду портів, внаслідок чого поточні логістичні маршрути покривали навіть менше 20 % експорту.
- понад 7,5 млн українців виїхало за кордон, та близько 10 млн покинули свої домівки;
- близько 3 млн українців на той час вже втратили роботу;
- рівень безробіття значно зростає, та перевищував близько 30 %;
- відбулося значне зниження рівня заробітної плати у різних сферах економічної діяльності, а заборгованість із заробітної плати перевищувала розмір у 3 млрд грн;
- видатки бюджету зросли майже вдвічі через те, що були збільшені витрати на оборону, підтримку бізнесу та гуманітарну допомогу.

З самого початку війни багато економістів передбачало, що ВВП України знизиться доволі різко та швидко. Якщо раціонально оцінити ситуацію, то на самому початку Україна втратила значну